

Ikt. sz.: NOB-42/26-8/2023.

NOB-9/2023. sz. ülés
(NOB-17/2022-2026. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Nemzeti Összetartozás Bizottságának**
2023. október 31-én, kedden, 8 óra 35 perckor
az Országház Gróf Esterházy János termében (földszint 1.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása	5
A Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. törvény végrehajtásáról szóló T/5387. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)	5
Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter éves meghallgatása	8
<i>Szijjártó Péter expozéja</i>	<i>8</i>
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	<i>11</i>
<i>Szijjártó Péter reflexiói</i>	<i>15</i>
Az ülés berekesztése	20

Napirendi javaslat

1. A Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. törvény végrehajtásáról szóló törvényjavaslat (T/5387. szám)
(Kormány - pénzügyminiszter)
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)
(Vitához kapcsolódó bizottság)
Nemzetiségi napirendi pont!
Uniós napirendi pont!

9.15 órától:

2. Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter éves meghallgatása
(Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 41. §-a alapján)

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Pánczél Károly (Fidesz), a bizottság elnöke

Herczeg Tamás (Fidesz), a bizottság alelnöke
Szászfalvi László (KDNP), a bizottság alelnöke
Berki Sándor (Párbeszéd)

Helyettesítési megbízást adott

Jakab István (Fidesz) Szászfalvi Lászlónak (KDNP)
Dr. Tiba István (Fidesz) Herczeg Tamásnak (Fidesz)
Zsigó Róbert (Fidesz) Pánczél Károlynak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Sándor Tamás bizottsági munkatárs

Meghívottak

Hozzászólók

Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter
Juhász Mária osztályvezető (Pénzügyminisztérium)

Megjelentek

Menczer Tamás kétoldalú kapcsolatokért felelős államtitkár
(Külgazdasági és Külügyminisztérium)
Dr. Bagó Veronika (Pénzügyminisztérium)
Varga Szimeon bolgár nemzetiségi szószóló

(Az ülés kezdetének időpontja: 8 óra 35 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

PÁNCZÉL KÁROLY (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó reggelt kívánok! Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Nagyon nagy szeretettel köszöntök mindenkit a bizottsági ülésünkön. Köszöntöm az előterjesztő Pénzügyminisztérium képviselőjében Juhász Mária osztályvezető asszonyt, dr. Bagó Veronikát és munkatársaikat. Köszöntöm alelnök urakat, köszöntöm Berki Sándor képviselő urat és minden kedves érdeklődőt, aki figyelemmel kíséri a mai ülésünket.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Tegnap ért minket váratlanul a tragikus hír, hogy pótolhatatlan veszteség érte a világ magyarságát, tegnap délután elhunyt harcostársunk, barátunk, Pásztor István, a Vajdasági Magyar Szövetség elnöke, a délvidéki magyar közösség vezetője.

Rendíthetetlenül vallotta, hogy a nemzeti kisebbségek jogainak intézményes védelme nélkül nem beszélhetünk a jogállamiság megerősítéséről és a demokratikus intézmények megszilárdításáról.

2007 óta töltötte be a Vajdasági Magyar Szövetség elnöki tisztségét, 2012 óta pedig a vajdasági tartományi képviselőház elnöke volt.

Pásztor Istvánnak elévülhetetlen érdemei voltak a szerb-magyar közeledésben, és történelmi szerepet játszott abban, hogy ma már elmondhatják a Délvidéken a magyarok, hogy jó magyarnak lenni Szerbiában.

Tisztelettel kérem a jelenlévőket, hogy egyperces néma főhajtással emlékezzünk Pásztor István elnök úrra. *(A teremben lévők néma felállással adóznak az elhunyt emlékének.)* Köszönöm szépen, foglaljanak helyet!

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Bizottság! A bizottsági ülésről távolmaradását előzetesen írásban bejelentette Jakab István, Fidesz; dr. Tiba István, Fidesz; Zsigó Róbert, Fidesz és Dócs Dávid, Mi Hazánk.

A mai ülésünkön Jakab Istvánt Szászfalvi László alelnök úr fogja helyettesíteni, dr. Tiba Istvánt Herczeg Tamás alelnök úr, Zsigó Róbertet pedig jómagam. Megállapítom, hogy így a bizottságunk 7 fővel határozatképes.

Kérdezem a bizottságot, hogy elfogadja-e az előzetesen kiküldött napirendet. Aki igen, kérem, most szavazzon! *(Szavazás.)* Köszönöm szépen. A napirendet 7 igen szavazattal elfogadtuk. Tehát 1. napirendi pontunk lesz a Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. törvény végrehajtásáról szóló törvényjavaslat, amely a T/5387. számot viseli. A 2. napirendi pontunk pedig Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter éves meghallgatása lesz.

A Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. törvény végrehajtásáról szóló T/5387. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)

Akkor rátérünk 1. napirendi pontunkra, a zárszámadási törvényre. Miután részletes vitaszakaszban vagyunk, mint kapcsolódó bizottság veszünk részt a törvényalkotás folyamatában.

Ismételten köszöntöm az előterjesztő Pénzügyminisztérium részéről osztályvezető asszonyt, Juhász Máriát és dr. Bagó Veronikát.

Megnyitom a részletes vita első szakaszát, azaz a törvényjavaslatnak a határozati házsabály 44. § (1) bekezdés szerinti vizsgálatát, azaz megvizsgáljuk, hogy a törvényjavaslat megfelel-e az Alaptörvényből eredő tartalmi és formai követelményeknek, illeszkedik-e a jogrendszer egységébe, megfelel-e a nemzetközi jogból és az európai uniós jogból eredő kötelezettségeknek, megfelel-e a jogalkotás

szakmai követelményeinek. Illetve tájékoztatom a bizottságot, hogy a zárszámadásra speciális szabályok érvényesek, így valamennyi bizottságban születő többségi vagy kisebbségi véleményt majd a Költségvetési Bizottság előadója fogja ismertetni a plenáris ülésen.

Most, a vitának ebben a szakaszában van lehetőség a vélemények megfogalmazására. Kérdezem az előterjesztőt, osztályvezető asszonyt, hogy kíván-e hozzászólni a vita ezen szakaszában. Ugyanakkor szeretném megköszönni a munkánkat segítő táblázatot, hiszen mint ahogyan azt megszoktuk, a nemzetpolitikára szánt források sok minisztériumnál, több költséghelyen is szerepelnek, és ez mindig egy jelentős segítség a munkánkban, hogy láthatjuk, melyik tárcánál milyen forrásokat fordítanak nemzetpolitikára. Kérdezem az előterjesztőt, kívánnak-e szólni. *(Jelzésre:)* Osztályvezető asszony!

JUHÁSZ MÁRIA osztályvezető (Pénzügyminisztérium): Nem kívánunk további kiegészítést tenni. Köszönjük.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megadom a szót a bizottság tagjainak: vélemények, kérdések, hozzászólások. *(Jelzésre:)* Szászfalvi László alelnök úr, aki a többségi véleményt fogja ismertetni.

SZÁSZFALVI LÁSZLÓ (KDNP), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Elnök Úr! A többségi véleményt szeretném összefoglalni egy kicsit hosszabb hozzászólásban.

2022-ben Magyarország mozgásterét a hirtelen jött háborús helyzet és az arra adott szankciós válaszok miatti gazdasági helyzet korlátozta. Mindezek ellenére elmondhatjuk, hogy a legfontosabb stratégiai céljainkról ebben az időben sem mondtunk le, így a nemzetegyesítés folytatásáról sem.

A külhoni magyar közösségek támogatására fordított források összege 2022-ben is mintegy 100 milliárd forint volt, amely több mint a tízszerese annak az összegnek, amelyet 2010 előtt a baloldali kormányzatok a nemzetpolitikára fordítottak. A külhoniaknak nyújtott támogatások mértéke tehát a nehéz gazdasági helyzet ellenére sem csökkent nagyságrendileg.

Azt, hogy a külhoni magyarság támogatása 2022-ben is prioritás volt, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a járványhelyzet okozta korlátozások miatt ideiglenesen szüneteltetett programok is újraindulhattak. Így újra megvalósulhattak a külhoni tanulmányi kirándulások a Határtalanul! program keretében. Az újabb kirándulások mellett az elmaradt kirándulások megvalósítására is lehetőség nyílt. A programmal már több mint félmillió magyarországi diák jutott el határon túli magyar területekre.

2022-ben újraindult a Kőrösi Csoma Sándor-program és a Petőfi Sándor-program is. A diaszpóra- és a szórványközösségekhez az új programszakasz keretében újabb ösztöndíjasok érkeztek 2022 őszén. A programok révén már több mint ezer fiatal segítette tevékenységével – magyarnyelv-oktatással, cserkésztevékenységgel, közösségépítő programok és rendezvények szervezésével - a magyar szervezetek mindennapjait.

Megvalósult a külhoni magyar szervezetek és intézmények legnagyobb pályázati programja a „Nemzeti újrakezdés” program keretében, amely 2023-tól a „Gondoskodó nemzet” program nevet viseli, 2022-ben is 2 milliárd forint támogatáshoz jutottak a külhoni magyar közösségek. A programmal az oktatás és kultúra mellett az egyházi, ifjúsági és sporttevékenységet végző szervezetek és a diaszpóra magyar szervezetei, valamint a hétvégi magyar iskolák is támogatásban részesültek.

A külhoni magyar közösségek szülőföldön való boldogulása érdekében évek óta működő programok is folytatódtak, így a Külgazdasági és Külügyminisztérium Kárpát-medencei gazdaságfejlesztési programja, amelynek keretében újabb fejlesztési támogatásokhoz jutottak a külhoni magyar vállalkozók. A Nemzetpolitikai Államtitkárság a program kiegészítéseként szakmai segítségnyújtással és közösségépítéssel segíti a külhoni magyar vállalkozókat. Ezek a rendszerszintű programok is folytatódtak, köztük a 2019-ben indított külhoni mentorprogram.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium felügyeletével emellett további programok is megvalósulhattak. A csángó-magyar programok támogatása mellett 2022-ben is megvalósult a diaszpóra felsőoktatási ösztöndíjprogram, amelynek keretében újabb diaszpórában élő magyar, illetve magyar gyökerekkel rendelkező fiatalok kezdhették meg tanulmányaikat valamely magyarországi felsőfokú, felsőoktatási intézményben.

Emellett számos ágazatban, köztük a köz- és felsőoktatás, a kultúra, az egyházak, az agrár- és vidékfejlesztés területén jelentős összegekkel folytatódott a külhoni magyarság támogatása. Ez is jól mutatja azt, hogy a kormányzat számára az egységes nemzetben, egységes Kárpát-medencei térben való gondolkodás már számos területen megvalósul.

Magyarország egy háborús konfliktussal és gazdasági kihívásokkal terhelt időszakban, a 2022-es évben is megmutatta, hogy a külhoni magyarság támogatása nem a körülmények függvénye, minden magyar számíthat az anyaországra ebben a nehéz időben is.

Végezetül elmondhatjuk, hogy a zárszámadási törvényjavaslat tartalma, szerkezete összhangban volt a jogszabályi előírásokkal, véleményünk szerint valóságúen mutatta be a költségvetés végrehajtására vonatkozó pénzügyi adatokat, információkat. Az abban szereplő bevételi és kiadási előirányzatok teljesítési adatai megbízhatóak voltak.

Köszönöm szépen, elnök úr, a lehetőséget.

ELNÖK: Köszönöm szépen alelnök úrnak, hogy ismertette a többségi véleményt. Van-e a bizottság részéről más kérdés, hozzászólás? *(Senki sem jelentkezik.)* Amennyiben nincs, ismételten megkérdezem az előterjesztőt, hogy kívánnak-e reagálni az elhangzottakra. *(Juhász Mária: Nem, köszönöm.)* Nem. Köszönöm szépen.

Akkor a részletes vita ezen szakaszát lezárom. Tájékoztatom a bizottság tagjait, hogy módosító javaslat nem érkezett, és nincs tudomásom arról, hogy a bizottságnak saját módosítási szándéka lenne. Így két szavazással kell döntenünk: egyszer döntenünk kell a részletes vita lezárásáról, másodszer pedig a részletes vitáról szóló jelentés elfogadásáról és benyújtásáról.

Kérdezem a bizottságot, hogy lezárja-e a részletes vitát. Aki igen, az kérem, most szavazzon. *(Szavazás.)* Köszönöm szépen. 7 igen szavazattal a részletes vitát lezártuk.

Kérdezem a bizottságot, elfogadja-e a részletes vitáról szóló jelentést, valamint felhatalmazza-e a bizottság elnökét arra, hogy gondoskodjon a bizottság döntéseit összefoglaló jelentés aláírásáról és benyújtásáról. Ki az, aki ezzel egyetért? Aki igen, az most szavazzon. *(Szavazás.)* Köszönöm szépen. 7 egybehangzó igennel ezt is elfogadtuk.

Így ezt a napirendi pontot lezárom. Nagyon szépen köszönöm az előterjesztőknek a jelenlétet és a közreműködést.

Tájékoztatom a bizottságot, hogy a miniszteri meghallgatásra 9 óra 15 perckor kerül sor. Nem váratlanul, de azért gyorsak voltunk itt a zárszámadással, úgyhogy 9 óra 15 percig, miniszter úr érkezéséig szünetet rendelék el. Köszönöm a türelmüket.

(Szünet: 8.48-9.20)

Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter éves meghallgatása

ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Érdeklődők! Akkor a szünet után folytatjuk bizottsági ülésünket.

Megállapítom, hogy a helyettesítésekkel együtt továbbra is 7 fővel vagyunk jelen a bizottsági ülésen.

Nagy tisztelettel köszöntöm a bizottságunk munkájában részt vevő Varga Szimeon bolgár nemzetiségi szószólót is. És köszöntöm Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter urat és Menczer Tamás államtitkár urat.

Tájékoztatom a bizottságot, hogy az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény mondja ki, hogy a minisztert a miniszter feladatköre szerinti hatáskörrel rendelkező bizottság évente meghallgatja. Így, ezen közös feladatunknak eleget téve köszönöm miniszter úrnak, hogy ebben az évben is ezen a meghallgatáson részt vesz, erre nekünk lehetőséget és időpontot biztosított. Nyilvánvaló, a külgazdasági és külügyminiszter feladat- és hatásköréből elsősorban a nemzetpolitikai feladatokat érintő beszámolóra, tájékoztatóra vagyunk kíváncsiak, de természetesen érdeklődéssel várunk minden egyebet is. Köszönöm, miniszter úr, hogy itt van velünk, egyben felkérem tájékoztatója megtartására. Miniszter úr, öné a szó.

Szijjártó Péter expozéja

SZIJJÁRTÓ PÉTER külgazdasági és külügyminiszter: Köszönöm a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselőtársaim! Köszönöm szépen a lehetőséget, hogy számot adhatok a Külgazdasági és Külügyminisztérium munkájának azon részéről, amely az önök bizottságának hatáskörébe esik. Egyúttal köszönöm a rugalmasságot a meghallgatás időpontjának kitűzésében is.

Az alapvetéssel szeretném kezdeni: továbbra is a magyar külpolitika szíve közepe a nemzetpolitika kell hogy legyen, hiszen a történelmünkéből, a földrajzi elhelyezkedésünkéből fakadóan elmondhatjuk, hogy a mi esetünkben az ország és a nemzet határai nem esnek egybe, ezért a magyar kormányzati politikának és azon belül a magyar külpolitikának is minden esetben a határon túli magyar közösségek erősítése egy fontos, saját maga által megszabott feladata kell hogy legyen, a mindenkori magyar kormánynak valóban a szívéen kell viselnie a határon túl élő magyar nemzeti közösségek sorsát.

Hogy ezt hogyan hajtjuk végre, ebben a tekintetben is egy hosszú távú stratégia mentén haladunk; azt gondoljuk, hogy nem Budapestről kell megmondani azt, hogy mi a jó egy nemzeti közösségnek konkrétan, hanem az erre vonatkozó kérdést fel kell tenni, az arra adott választ meg kell hallgatni, és amit ebből reális kormányzati, politikai stratégiaként végre lehet hajtani, azt végre kell hajtani.

Amikor az új struktúrájú külgazdasági és külpolitikai irányítás létrejött, akkor azt a kérdést tettük föl a határon túli magyar nemzeti közösségeknek, hogy mi az, ami az ő erősödésükhöz a leginkább hozzá tud járulni, mi az, amire a leginkább szükségük van ehhez. És akkor a válasz úgy hangzott, hogy mindennek az alapja a gazdasági megerősödés. Ezért indítottuk el azokat a gazdaságfejlesztési programokat, amelyeket Ausztrián kívül hat szomszédos országban azóta is folytatunk.

Szeretném önöket tájékoztatni arról, hogy a hat szomszédos ország vonatkozásában összességében 60 121 olyan gazdaságfejlesztési pályázatot támogattunk, aminek eredményeként 424 milliárd forintnyi beruházás jött létre a szomszédos országok magyarlakta területein, és ezekhez a beruházásokhoz a költségvetés összesen 216 milliárd forintnyi támogatást biztosított. A Vajdaságban 14 263, Kárpátalján 34 466, Erdélyben 6084, a Felvidéken 3837, a Muravidéken 671, a

Drávaszögben pedig 800 pályázatot támogattunk eddig mindösszesen, amelyek munkahelyeket teremtettek, amelyek a szomszédos országokban adóbevételeket teremtettek, amelyek nyomán az adott ország gazdasága is megerősödött, de megerősödött a magyar nemzeti közösség is. Tehát én azt gondolom, hogy ezek tipikusan win-win helyzetet előidéző elképzelések voltak.

Itt szeretném mondani, hogy szegény Pásztor István barátunk - a Jóisten nyugosztalja - volt az, aki a legnagyobb élharcosa volt annak, hogy ezeken a gazdaságfejlesztési programokon keresztül történjék meg a határon túli magyar nemzeti közösségek megerősödése. Én azt gondolom, hogy az elmúlt évek távlatából is azt mondhatjuk, hogy ez egy helyes döntés volt, amelyre alapítva, szeretném tájékoztatni a bizottságot arról, hogy a határon túli gazdaságfejlesztési programokat a jövőben is folytatni kívánjuk.

Szeretném elmondani önöknek azt is, hogy Ukrajna vonatkozásában természetesen az elmúlt másfél esztendőben nem volt módunk arra, hogy gazdaságfejlesztési programok kiterjesztésén gondolkozzunk, hiszen az Ukrajnában zajló háború miatt a humanitárius segítségnyújtásra kellett összpontosítanunk.

A szomszédágpolitikáról szeretnék önöknek mondani néhány gondolatot. Itt szeretném azt az alapvetést megerősíteni, hogy mi úgy gondoljuk, hogy a határon túli magyar közösségeknek akkor jó a helyzetük igazán, ha az adott országgal az anyaország kapcsolata is folyamatosan javuló és bővülő kategóriába tartozik, minél jobb a kapcsolatunk egy szomszédos országgal, annál jobb az adott nemzeti közösségünknek is. Éppen ezért a magyar külpolitikának az is mindig célkitűzése kell hogy legyen, hogy a szomszédos országokkal a lehető legjobb kapcsolatot tartsuk fenn.

Én azt tudom mondani önöknek az idej esztendőről, hogy minden szomszédos országgal vagy léptünk előre a kapcsolatok tekintetében, vagy nem következett be romlás. Itt egy kivétel van, Ukrajna esetében. Azt önök pontosan tudják, hogy Ukrajnával a Kárpátalján élő magyar nemzeti közösség folyamatos jogfosztása miatt 2015 óta gyakorlatilag egy folyamatos konfliktushelyzet állt elő. Az elmúlt nyolc esztendőben a magyar kormány a lehető leghatározottabban állt ki a kárpátaljai magyarok jogainak visszaadása mellett. Ebben a tekintetben, azt gondolom, hogy a magyar politikában egyedülállónak minősíthető széles politikai egyetértés jött létre. A háború kezdetekor mi ezt a kérdést zárójelbe tettük, és jeleztük, hogy mindaddig, amíg Ukrajna háborúban áll, a szuverenitásáért és a területi integritásáért küzd, addig mi ezt a kérdést nem kívánjuk bolygatni. Ezt az álláspontunkat akkor voltunk kénytelenek megváltoztatni, amikor a tavalyi esztendő végén egy olyan szabályozást fogadtak el Ukrajnában, amely még rosszabbá tette a magyar nemzeti közösség helyzetét, és amelynek nyomán az idén szeptemberben eljött az a helyzet, hogy a magyar oktatási intézmények jogi, működési státuszát is meg kellett változtatni, azok magyar iskolaként nem tudtak tovább működni, hanem magyar nyelven is oktató ukrán oktatási intézményekké kellett átalakulniuk, ami számunkra minden esetben egy vörös vonal volt. Erre számtalan alkalommal felhívtuk a nemzetközi politikai közösség figyelmét is természetesen.

A magyar kormány továbbra is ki fog állni a Kárpátalján élő magyar nemzeti közösség jogainak visszaadása érdekében. Semmilyen extra jogokat nem követelünk a magyar közösségnek ahhoz képest, mint amilyenekkel 2015-ben már rendelkeztek. Nem gondoljuk, hogy az bármilyen teljesíthetetlen kategóriába tartozó kérdés lenne, hogy a 2015-ben már létezett jogokat a magyar nemzeti közösségnek adják vissza.

Azt is világossá tettük, hogy Ukrajna európai uniós integrációja tekintetében nem látjuk az előrelépés támogatásának lehetőségét akkor, hogyha ezek a 2015 óta elvesztett jogok nem kerülnek vissza a magyar nemzeti közösséghez. Jól látszik, hogy Ukrajna kormánya a füle botját sem mozdítja ebben a tekintetben. Én azt gondolom,

hogy ők abban bíznak, hogy majd úgymint akkora nyomás lesz a magyar kormányon, hogy támogatnunk kell így is, úgy is az integrációs folyamatuk során való előrelépést. Erre bázírozva az ukrán kormány semmilyen lépést nem tett, és úgy tűnik, hogy nem is áll szándékában tenni annak érdekében, hogy a magyar nemzeti közösség jogait helyreállítsuk. Szeretném tehát aláhúzni, hogy a kárpátaljai magyarok továbbra is számíthatnak a magyar kormány támogatására.

Összességében tehát, a szomszéd országokkal való kapcsolatok tekintetében továbbra is a közös sikertörténetekben hiszünk. Továbbra is azt gondoljuk, hogy ha sikerül közös sikertörténeteket építenünk, legyen szó a határt keresztező infrastruktúráról közúton, vasúton, az energiaszállítási útvonalak létrehozásáról, a közös beruházásokról, a határmenti fejlesztésekről, akkor ezek tudnak egy olyan bizalmi alapot adni, amelyre ráállva az adott esetben nehéz kérdések is megnyithatók, annak reményében, hogy azokat aztán egyszer közös megegyezéssel be is lehet zárni. Mert a nehéz kérdések tekintetében nem a megnyitás a bonyolult, azt bárki meg tudja csinálni, hanem azok megnyugtató rendezése, amelyhez pedig megfelelő környezetet kell teremteni.

Mivel a történelemből fakadóan a határainkon túl is általában magyar nemzeti közösségek élnek, ezért számunkra a határok átjárhatósága kulcskérdés. Itt a határ átjárhatóságát azért az elmúlt, mondjuk, nyolc évben világosan definiálni kellett. Tehát mi a határ átjárhatóságán azt értjük, hogy aki a szabályok betartásával, útlevéllal közlekedik két ország között szabályosan, az ő számára legyen lehetőség arra, hogy kulturáltan, lehetőleg rövid várakozási idővel, minél sűrűbben adódó lehetőségek mentén át tudjon kelni két ország, Magyarország és a szomszédos ország határán. A határok szabályos átjárhatósága pedig azon múlik, hogy hány új határátkelőhelyet sikerül átadni.

2010 óta, amióta kormányzunk, azóta 33 új határátkelőhely átadására került sor. Jelenleg Magyarország és a szomszédos országok között 116 helyen lehet átlépni a határt. Itt is folyamatosak a fejlesztési programjaink. Szlovákiával az idei esztendőben még Ipoly-hidak átadására fog sor kerülni. Ausztriával folyamatosan vitázunk azon határátkelőhelyek kapcsán, amelyeket önkényesen osztrák oldalon alapvetően a helyi hatóságok helyi lakossági igényre hivatkozva lezárnak vagy korlátoznak. Mi ezt az európai szabályokkal ellentétesnek tartjuk, és ugyebár várjuk Románia schengeni csatlakozását, amely pedig lehetővé tenné annak a tíz határátkelő útnak a használatát, amelyek jelenleg ott vannak, de csak szombatoként lehet őket használni, tekintettel arra, hogy a schengeni infrastruktúra nem épült ki.

Tisztelettel tájékoztatom önöket, hogy Romániával megállapodást kötöttünk arról - és ezt a szerbek is támogatják -, hogy a magyar-román-szerb hármasság határnál új átkelőhely jöjjön létre. Szintén a Romániával kötött megállapodás értelmében tudjuk tartani azt a menetet, hogy úgy nagyjából ötévente egy-egy új gyorsforgalmi útkapcsolatot adunk át. A következő így 2026-ra van tervezve, az M49-es gyorsforgalmi út akkorra éri el a határt, és már egyeztetünk az M44-es útnak a határig történő megépítéséről is.

Szerb barátainkkal egy sikeres közös beruházás vége felé tartunk. Azt reméltem, hogy mire én idejövök így október legvégén, már múlt időben beszélhetünk róla - egyelőre majdnem. Tehát a Szegedet Szabadkával összekötő vasútvonal fizikailag készen van, amint a szakemberek a biztosítóberendezések beszerelését, ami itt a XXI. században azért nem kéne, hogy nagy probléma legyen, végre tudják hajtani, akkor a forgalom is megindulhat. Ezt néhány héten belülről ígérjük. Az eredeti határidő október 23-a volt, sajnos, ennek tartását nem tudták megoldani.

Röszke és Horgos között pedig az áldatlan állapotok megszüntetése érdekében, valamint annak érdekében, hogy ez az Európában egyik legforgalmasabb szállítási

útvonal végre összekössön és ne elválasszon minket, egy nagy közös fejlesztésben gondolkodunk a szerbekkel, annak érdekében, hogy Európa egyik legmodernebb, legnagyobb határátkelőhelyét tudjuk átadni.

Végezetül pedig szeretném önöknek elmondani, hogy továbbra is támogatjuk azokat a magyar vállalatokat, amelyek a határon túli magyar lakta területeken kívánnak beruházásokat végrehajtani, annak érdekében, hogy ott munkahelyek jöjjenek létre. A magyar nemzeti közösségek megtartásának egy nagyon fontos módja ez is. Jelenleg 231 olyan határon túli magyar vállalati beruházás zajlik, amely a kormány támogatásával történik.

Tehát összességében a következőt szeretném mondani képviselőtársaimnak. Továbbra is a magyar külpolitika szíve közepe a magyar nemzetpolitika. A kormány továbbra is fontos feladatának tartja a határon túli magyar nemzeti közösségek támogatását és folyamatos erősítését. Nem fogadjuk el a magyar nemzeti közösségek jogainak csorbítását semmilyen esetben. Kiállunk mellettük a nemzetközi térben és a kétoldalú kapcsolatainkban is, és továbbra is azt gondolom, hogy a szomszédságpolitikánkban a szomszéd országokkal szemben vagy a szomszéd országokkal közösen folytatott politikánkban pedig az kell legyen a fő szempont, hogy minél jobb az adott országgal való kétoldalú kapcsolat, az annál jobb az ott élő magyar nemzeti közösségnek.

Azt kérem tisztelettel a bizottságtól, hogy ezekben a törekvéseinkben továbbra is támogassák a kormányt, és próbáljuk meg legalább azokban a kérdésekben egy viszonylag széles politikai konszenzus fenntartását, ahol a határon túli magyar közösségek ügyéről van szó. Minden létező kérdésben, amely a bizottsági tagok érdeklődésére számot tart, természetesen állok rendelkezésre. Köszönöm szépen.

Kérdések, hozzászólások

ELNÖK: Miniszter Úr! Nagyon szépen köszönjük a tájékoztatást. Tisztelt Bizottság! Alelnök Urak! Képviselő Urak! Szószóló Úr! Önökön a sor, lehet véleményt mondani, kérdezni. *(Jelzésre:)* Szászfalvi László alelnök úr!

SZÁSZFALVI LÁSZLÓ (KDNP), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Elnök Úr! Legelőször is szeretettel gratulálok a miniszter úr munkájához, illetve a kollégáival való együttműködésben történt nagyszerű munkához. Egyúttal boldog születésnapot kívánok a miniszter úrnak!

Köszönöm szépen a miniszter úrnak ezt a rövid, de széles körű tájékoztatását, és még talán ide tartozik az, hogy külön gratuláljak a miniszter úrnak, illetve a külügynek, minden olyan személynek és szervezetnek, akik az elmúlt nagyon nehéz időszakban több mint ötszáz magyar állampolgárt, illetve más nemzetiségű embereket evakuáltak Izraelből a Hamász terrortámadását követően. Azt gondolom, hogy ez egy nagyon nagy és jelentőségteljes művelet volt.

Az első kérdésem Kárpátaljához kapcsolódik, bár nyilván értem és fogtam, amit a miniszter úr mondott. De van-e valamiféle, bármilyen érzékelhető jele annak, hogy a köztársasági elnök találkozott az ukrán elnökkel. Ha jól hallottuk, akkor bizonyos bizottsági találkozó is volt, vagy elindult valamilyen egyeztetés. Miközben ilyen folyamatok zajlanak, aközben pedig minősíthetetlen ukrán politikai hangokat és magatartást tapasztalunk. Tehát lát-e bármilyen esélyt arra a miniszter úr, hogy ezeknek a gesztusoknak, amelyek magyar részről megtörténtek és megtörténnek, lesz-e - nyilván azt szeretnénk, hogy legyen - valamiféle pozitív következménye?

Másodszor: a külhoni közösségeink számára létfontosságú segítség ez a gazdaságfejlesztési program, amelyről a miniszter úr is beszélt. Azt gondolom, hogy mégiscsak külön meg kell említeni, hogy az elmúlt időszakban, a Covid-időszakban, a

háborús helyzetben ez a gazdaságfejlesztési program mégiscsak ment tovább, és hallottuk a számokat, amelyek, azt gondolom, hogy nagyon komoly beruházásokat, fejlesztéseket jelentettek, és a magyar vállalkozások számára nemcsak a megmaradást, hanem a jövőt is, és természetesen munkahelyteremtési beruházásokról is szó van. Miniszter úr milyen tapasztalatokat szerzett ennek a gazdaságfejlesztési programnak a kapcsán, hiszen nyilván most már eltelt annyi idő, hogy a konzekvenciákat, a tapasztalatokat meg lehet fogalmazni, és le lehet vonni. És ezen tapasztalatok alapján milyen jövőképet lát ennek a programnak a folytatására? Bár természetesen látjuk, hogy nagyon nehéz normális módon tervezni ebben a mostani időszakban, de milyen jövőképet lát ennek a programnak a folytatására?

A harmadik rövid kérdésem, hogy milyen állapotban látja miniszter úr a magyar-horvát kormányzati kapcsolatokat. Ez visszatérő témám, hiszen a választókerületem Somogy vármegye teljes horvát határszakaszát felöleli. Én azt tapasztalom folyamatosan, hogy a határ kétoldalán élő horvátok és magyarok nagyon szeretnék, ha normális lenne az együttműködés. Nyilván, létfontosságú lenne a gazdaság szempontjából, infrastrukturális fejlesztések szempontjából, természetesen a Dráva menti környezetvédelmi fejlesztések szempontjából.

És jelen pillanatban erőteljes bizonytalanságot érzékelek az Interreg-program stagnálása - fejezzük ki így finoman - miatt. Lát-e arra, miniszter úr, lehetőséget, hogy itt valamilyen pozitív döntés vagy megegyezés szülessen, hiszen a projektek generálása és előkészítése szempontjából ez nyilvánvalóan egy hátráltató tényező. Tehát azok a szereplők, akik eddig terveztek és nyertek és fejlesztettek és beruháztak vagy programokat valósítottak meg, jelen pillanatban nem tudják, hogy mi van meg mi lesz, és nagyon bizonytalanná vált ezeknek a projekteknek az előkészítése.

Végül egy darab konkrét kérdésem van, ez a zákányi határátkelőhely megvalósítása, illetve a megnyitása. Erről már többször tárgyaltunk, miniszter úr is és a horvát partnere is többször bejelentést tett; nagyon várjuk a határ két oldalán ennek a határszakasznak a megnyitását. Tulajdonképpen nagyon minimális dologról van szó, mert néhány kilométer aszfaltot kellene csak letenni oda a földre vagy a meglévő útra, és akkor megoldható lenne ez az egész kérdés.

Még egyszer köszönöm miniszter úr és munkatársai munkáját, erőfeszítéseit, és kívánok további sok sikert és kitartást a munkájukhoz. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen, alelnök úr. Más kérdés, vélemény, hozzászólás? *(Nem érkezik jelzés.)* Akkor engedje meg nekem a bizottság, hogy mint bizottsági elnök én is megköszönjem miniszter úrnak a tájékoztatóját, és a legutóbbi tájékoztató óta eltelt egy évben a munkáját. Mindig jó hallani miniszter úrtól azt, hogy a megváltozott magyar külképviseleti, külügyi ügyeinkben tulajdonképpen a szíve-lelke a nemzetpolitika, és a fő célja a Külügyminisztériumnak is ez a sok-sok jelentős külgazdasági tevékenység mellett. Tapasztaltuk, láttuk az elmúlt évek válsághelyzeteiben, hogy egy külgazdasági és külügyminiszternek az egészségügyi maszkok beszerzésétől a vakcina, majd a háborús helyzet, szankciók - látjuk, hogy mennyi útja vezet a volt szovjet Közép-Ázsiába új energia-, nem is lelőhelyek, hanem egyáltalán, ahol vásárolni tudunk, és a különböző tranzit utak kiépítése. Hogy mindemellett jut erő, energia a nemzetpolitikára, azt külön köszönjük.

Semjén miniszterelnök-helyettes úr szokott úgy fogalmazni, hogy szerinte minden államnak a legfőbb feladata meg célja meg küldetése az, hogy a nemzet megmaradjon meg gyarapodjon, és Szijjártó miniszter úr is szokott így fogalmazni. Nálunk a nemzet nem ér véget a határoknál, tehát ott nekünk dolgunk és küldetésünk van, és köszönjük, hogy a magyar Külügyminisztérium ebben ilyen harcosan, tevékenyen részt vesz, és valóban szívügyüknek tekintik a nemzetpolitikát.

Köszönöm, hogy kitért a gazdaságélénkítő programokra, hiszen mindannyian látjuk azt, hogy nagyon-nagyon fontos, amikor arról beszélünk, hogy legyen magyar nyelvű oktatás meg óvodaépítési program, legyenek magyar házak, közösségi házak, kultúrházak, közösségi terek, hogy legyen hagyományápolás. Ez mind szép dolog, hogy megmarad a hagyomány, a kultúra, a nyelv, de ha nem lehet ott a szülőföldön megmaradni, mert gazdaságilag ellehetetlenül az ember, akkor onnan el fog vándorolni, mint ahogyan ez tendencia is. Ezt megakadályozni, vagy ennek valamilyen módon gátat szabni úgy tudunk, ha tudunk segíteni az ott élőknek abban, hogy ott helyben boldoguljanak és gyarapodjanak. Ebben nagyon nagy segítséget nyújtott ez a gazdaságélénkítő program.

És valóban, elsőként a jól szervezett Délvidéken indult ez el, ahol jó volt a kapcsolat már akkor Szerbiával, tehát nem idegenkedve fogadták ezt, hanem örömmel, hogy kérem szépen, szerb állampolgárok anyagi támogatást fognak kapni Magyarországtól, akik egyébként szerb adófizetők, ellenben egyébként magyarok, rengeteg magyarral, határon átívelően vagy éppen szerbvel vannak gazdasági kapcsolatban. És a bő 200 milliárd, ez a gazdaságélénkítő támogatás valóban Kárpát-medence-szerte a dupláját meg tudta mozgatni értékben. Tehát ez egy hatalmas dolog volt a magyarság megmaradása tekintetében.

A bizottság minden évben a tavaszi-őszi ülészak során elszakított országrészekben tesz látogatást. Már ebben a ciklusban voltunk a moldvai csángóknál. Azt külön köszönjük, hogy végre költségvetési sor - és egyébként a Külügyminisztériumban - a moldvai csángó program. Láttuk azt a hihetetlen fejlődést, ami ott az elmúlt két-három évben történt. Megköszönhattuk Járai Zsigmond munkáját is. Valóban, ott, a csángók által lakott falvakban a legszebb középület a magyar óvoda, a magyar iskola, a magyar közösségi ház, példát mutat a román világnak is. Gyakorlatilag megötszöröződött a magyar nyelven beszélő gyerekekkel foglalkozó pedagógusok száma. Mindez köszönhető egyébként a csángó programnak.

És aztán még ebben a ciklusban jártunk a Felvidéken, még az önkormányzati választás előtt. Nem feltétlenül a mi jelenlétünk miatt, de utólag elkönnyvelhettük, hogy legalább az önkormányzati választáson nagyon-nagyon sikeres volt a Szövetség és az összefogás.

Legutóbb pedig a Muravidéken jártunk, amiről azt szeretném elmondani, hogy Szlovénia tulajdonképpen a szomszéd országok közül igazán nem panaszkodhat, van ott minden, gyönyörű hegyek, tengerpart, közel van Ausztria, fő közlekedési útvonalak vezetnek át vagy Graz felé vagy Észak-Olaszország felé, mondhatjuk, hogy egy kedves kis operettállam, mégis, ha rátekinthetünk, akkor az a 6-7-8 ezernyi magyar, aki van ott a Muravidéken, az egyébként az ország legszegényebb részén lakik. Viszonylagos ez a legszegényebb, de mint ahogyan Horvátországban nem ez a legfrekvenciáltabb rész, mint ahogyan Pozsony-Komárom között Szlovákia sokkal kevesebb fejlesztést hajtott végre, Szlovéniában is ez gazdaságilag a legfejletlenebb rész. És itt is nagyon nagy segítség volt a gazdaságélénkítő támogatás. És ott is a legnagyobb probléma nemcsak az asszimiláció, hanem leginkább az elvándorlás, mert egy gazdaságilag fejlettebb régió mindig vonzó. És ahogyan Nyugat-Magyarországról ingáznak vagy mennek az emberek Ausztriába, úgy ez Szlovéniában sincsen másképpen, és az ottani magyar lakta területeken sincs másképp. Viszont mindenki elmondja, hogy nagy jelentősége volt ennek a magyar gazdaságélénkítő támogatásnak, sok helyen azt is elmondják, hogy ne is beszéljünk az összegről, az, hogy törődnek velük, már lelkieken is sokat jelentett, de természetesen a gazdaság szempontjából is.

Én külön köszönöm a miniszter úrnak azt, hogy a szomszédos államokban tett látogatásai során soha nem felejt el azt, hogy nemcsak az energiaügyi miniszterhez megy, az ottani külügyminiszterhez, hanem mindig a magyar vezetőket is fölkeresi, sőt,

azokat először, hogy éppen milyen problémájuk van, és hogy lehet a következő tárgyalásokon ezeket a problémákat segíteni és megoldani.

Talán elmondhatom, nem titok, hogy a miniszter úr, hogyha utazik, akkor igyekszik a baráti tagozatokból képviselőket vinni ezekre az utakra. Nekem mint a bolgár és a szerb baráti tagozat tagjának volt szerencsém elkísérni a miniszter urat két ilyen villámlátogatásra. Egyrészt érdekes tapasztalatokat szereztem erről a munkatempóról, ami már országszerte ismert. Szerintem egy régi külügyminiszternek legalább három nap kellett volna ennek a munkának az elvégzéséhez, közben este egy-egy operaelőadással és ünnepi fogadásokkal. Félelmetes ez a munkatempó, ami ott történik, és köszönöm szépen a meghívást, mert bepillantottam abba, hogy a fontos energiaügyi kérdések mellett, ami most van, valóban mindig előtérbe került a nemzetpolitika is. Még Szófiában is, ott is volt közös pont, hiszen van bolgár kisebbség Ukrajnában, és próbáltuk összehangolni az érdekeinket, hiszen az ukrán törvények, amelyek csorbítják az ott élő nemzetiségek jogait, a bolgárokat is érintik. Tehát próbáljunk meg közösen fellépni.

No, a sok-sok dicséret után - miniszter úr, köszönöm még egyszer a munkáját -, egy dolgot szeretnék még én is felhozni, ez a határátkelőhelyeknek a problémája. Örvendetes egyébként, hogy új Ipoly-hidakat adunk át és sok új határátkelőhelyet, és tudom, hogy például a belgrádi tárgyalásain is előkerül, hogy itt van két szomszéd ország, két baráti ország egy olyan határral, ahol a határ mindkét oldalán magyarok laknak, és ami ott történik azokon a határokon, az nem európai. És nem az illegális migránsokra gondolok, hanem a törvénytisztelő állampolgároknak az átkelésére, különösen a nyári időszakban, amikor az egész Balkán és Törökország itt ingázik egyébként rajtunk keresztül, és Röszkénél próbál átkelni a határon, meg az ünnepi időszakokban; hasonló a helyzet egyébként Nagylaknál. Tehát nem európai körülmény az, amikor az 50 fokos aszfalton nemhogy egy-két órát, hanem sokkal többet kell várakozni, vagy a téli hidegben.

Tudom, hogy a miniszter úr erről is mindig tárgyal, tárgyal, tárgyal. Én magam mint civil és amatőr azt nem értem, hogy ugyan mi vagyunk most a schengeni határ, de kifelé ezt miért nem engedjük. Tehát én nem tudom, mi erre a magyarázat, hogy kifelé is 3-4-5-6 kilométeres sorok vannak, amikor innen ellenőrzés nélkül is lehetne kifelé menni. De, még egyszer mondom, én ehhez nem értek, nem vagyok sem rendőr, sem határőr, sem ottani forgalommal foglalkozó szakember. Szóval ezeken a határokon valamit tennünk kellene, mert ez valóban nem egy európai dolog. Kétségtelen tény, hogy egyébként mindenhol az a dolgunk, hogy támogassuk Románia és Bulgária schengeni csatlakozását, mert akkor ez az egész egyébként távolabbra kerül, és nem nekünk kell biztosítani a schengeni övezetbe való belépés ellenőrzését és a fokozott határvédelmet. Miniszter úr, köszönöm szépen.

(Jelzésre:) Herczeg Tamás alelnök úr!

HERCZEG TAMÁS (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Valóban, a schengeni csatlakozás egy roppant fontos kérdés, részben ezzel kapcsolatban szeretnék feltenni kérdést.

A miniszter úr lát-e valamiféle elmozdulást azoknak az európai uniós országoknak a vezetőivel tárgyalva, amelyek blokkolják Romániának, Bulgáriának - elsősorban Romániára gondolok természetesen - a schengeni csatlakozását. Nekünk, Békés megyeieknek, de természetesen a Partiumban élőknek, erdélyieknek, székelyföldieknek is roppant fontos lenne a határok ellégiesedése, és az, hogy a schengeni határokon belül legyen Románia.

És, ha már a székeleyeket említettem, akkor hadd kérdezzem meg, hogy látható-e vagy reménykedhetünk-e abban, hogy lesz valamilyen elmozdulás a székeley autonómia ügyében, ezzel kapcsolatban mi a miniszter úr véleménye.

Gratulálok a miniszter úr, az államtitkár úr eddigi munkájához, és további jó munkát kívánok! Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Van-e még kérdés, hozzászólás? *(Senki sem jelentkezik.)* Amennyiben nincs, akkor felkérném a miniszter urat, hogy reagáljon az elhangzottakra. Miniszter úr!

Szijaártó Péter reflexiói

SZIJJÁRTÓ PÉTER külgazdasági és külügyminiszter: Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselőtársaim! Köszönöm szépen a felvetéseket és a megfogalmazott kérdéseket.

Talán onnan szeretném kezdeni, hogy 2015 óta nagyon nehezen tudnám összeszámolni azoknak a kétoldalú egyeztetéseknek a számát, amelyeket az ukrán hatóságokkal, kormányzati intézményekkel, vezetőkkel, miniszterekkel folytattunk, és amely tárgyalások témáját alapvetően a határon túli magyar nemzeti közösség, a kárpátaljai magyar nemzeti közösség sorsa jelentette.

Minden egyes ilyen egyeztetésen, legyen az az államigazgatásnak bármilyen szintje, arról kaptunk biztosítékot, hogy természetesen az ukrán kormánynak, magának az ukrán államnak nagyon fontos a kárpátaljai magyar nemzeti közösség, ezért a maguk részéről akkor most már mindent meg fognak tenni annak érdekében, hogy ez az általunk felvázolt helyzet javuljon. És aztán valahogy minden egyes ilyen alkalom után az következett, hogy még egyet csavartak az ügyön, és következett egy újabb döntés, amely még jobban leszűkítette a magyar nemzeti közösség jogait. Aztán jött az újabb egyeztetés, az újabb fogadkozás és az újabb visszalépés. Ez zajlik most már nyolc esztendeje folyamatosan.

Az Ukrajnában élő nemzeti közösségek vonatkozásában az anyaországok más-más taktikát választanak, más-más módon próbálnak kiállni saját nemzeti közösségükért. Nekem egyszer egy román külügyminiszter-helyettes - sok volt belőlük, a múltkor próbáltam összeszámolni, talán hét-nyolc román külügyminiszterrel dolgoztam az elmúlt kilenc évben, ebből aztán azt gondolom, nagyjából ennyi miniszterhelyetessel is találkozhattam - azt mondta nekem, hogy tudja, miniszter úr, hogy mi - mármint hogy románok és magyarok, a román és a magyar kormány - a Kárpátalján, illetve Ukrajnában élő nemzeti közösségeink kapcsán két különböző taktikát alkalmazunk. Önök, mondja nekem, hangosak, hangosan állnak ki a magyar közösségért, minden nemzetközi szervezetben felhozzák azt. Mi, mondja magára, románok, inkább a csendes diplomácia eszköztárát alkalmazzuk, próbáljuk kétoldalú alapon elrendezni ezeket a kérdéseket. De, tudja, miniszter úr, egy közös vonása van ennek a két taktikának. Mondom: mi lenne az, miniszterhelyettes úr? Mondja: mindkettő tökéletesen sikertelen. *(Derültség.)*

Tehát a helyzet az az, sajnós, hogy azok az országok, amelyekhez tartozó nemzeti közösség él Ukrajna területén, mindenki a maga eszköztárával, a maga által választott módon próbál fellépni a saját nemzeti közösségük jogainak visszaadása érdekében, és az ukrán állam, a mindenkor ukrán kormányok az elmúlt nyolc esztendőben gyakorlatilag egyetlen lépést nem tettek abba az irányba, hogy bármilyen pozitív gesztus vagy lépés létrejöjjön. Persze mindig vannak egyeztetések, a múltkor ülésezett a tanügyi munkacsoport, az elnök asszonyt fogadta Ukrajna elnöke, én magam is, mondom, számtalanszor tárgyaltam az éppen aktuális ukrán külügyminiszterrel, de érdemi lépést egyáltalán nem tettek. A Kárpátalján élő magyar nemzeti közösség képviselőitől már az az elkeseredett mondat is elhangzott, hogy a

Szovjetunió ideje alatt nekik garantált jogok szempontjából jobb volt a helyzet, mint jelenleg. És még egyszer mondom, nem a háborúról beszélünk, mert ez a helyzet, hogy a Kárpátalján élő magyar nemzeti közösség jogait folyamatosan csorbítják, nem az elmúlt másfél év kérdése, az elmúlt nyolc esztendő kérdése. És mi ettől függetlenül állunk ki Ukrajna területi integritása és szuverenitása mellett, ettől függetlenül állunk ki amellett, hogy minden további haláleset és pusztítás elkerülése érdekében minél előbb legyen béke a szomszédságunkban. Nekünk az az érdekünk, hogy Ukrajna egy erős, demokratikus ország legyen, ahol az ott élő nemzeti közösségek, köztük a magyarok is, a leginkább meg tudják találni a számításaikat.

De azt egy rendkívül cinikus, szemtelen hozzáállásnak tartom az ukrán kormány részéről, hogy arra próbálnak bázírozni, hogy majd úgyis lesz akkora nyomás a magyar kormányon, hogy nem fog kiállni a magyar nemzeti közösség jogaiért, és hogy be kell hogy adjuk majd a derekunkat a soron következő olyan brüsszeli döntéseknél, amelyek arról szólnak, hogy a valós csatlakozási tárgyalások Ukrajnával az Európai Unió vonatkozásában meginduljanak-e vagy sem. Ez egy cinikus, szemtelen magatartás, de az elmúlt években sajnos ehhez hozzá kellett szoknunk.

Miközben nemcsak arról beszélünk, hogy Magyarország történetének legjelentősebb humanitárius akcióját hajtottuk és részben még hajtjuk is végre annak érdekében, hogy az Ukrajnából hozzánk menekülők számára az ellátást, a fogadókészséget biztosítsuk, hanem emellett hosszú évek óta vesz részt a magyar kormány, a magyar állam, a magyar költségvetés a nyugat-ukrajnai, azon belül pedig kárpátaljai intézmények működtetésében. És itt nemcsak arról van szó, hogy a magyar intézményeknek adunk támogatást ahhoz, hogy működni tudjanak, hanem számos ukrán intézmény működéséhez is elengedhetetlen volt és elengedhetetlen ma is a magyar hozzájárulás. És számos esetben fordult elő, hogy Kárpátalja kormányzója a magyar hatóságokhoz, a magyar kormányhoz fordult azért, hogy bizonyos kárpátaljai intézmények működtetéséhez szükséges eszközöket, forrásokat biztosítsunk számára, mert ha ez nem történik meg, akkor bizonyos intézmények működése a megye területén ellehetetlenül. És mi mindig a rendelkezésükre álltunk, mindig - nyilvánvalóan a lehetőségeink korlátain belül - megadtuk a szükséges támogatásokat. Ehhez képest is rendkívüli mértékben kiábrándító az, ahogyan a magyar nemzeti közösséggel az ukrán központi kormányzat bánik.

És itt nagyon fontos az, hogy egy megkülönböztetést alkalmazzunk, ugyanis a mindenkori kárpátaljai kormányzókkal, akik mindig ukrán emberek voltak, és mindig a központi kormány delegálta őket kinevezéssel, mindig teljesen korrekt, kiszámítható és kölcsönös tiszteleten alapuló együttműködést tudtunk folytatni. És így van ez most is. Tehát Viktor Mikita, a kijevi kormány által kinevezett kárpátaljai kormányzó minden tiszteletet megérdemel azért, ahogyan bánik a magyar közösséggel; ahogyan vezeti a megyét annak érdekében, hogy a különböző nemzetiségek együttélése békés legyen, és ahogyan kezelni tudta azt a helyzetet, hogy a belső menekültek miatt megboruló etnikai arányok sem vezettek atrocitáshoz vagy a magyar közösség életét még nehezebbé tevő változásokhoz. Ezért azt gondolom, ha az a kérdés, hogy mit kell, mit érdemes még tennünk azon túl, amit eddig tettünk, a kárpátaljai kormányzóval való együttműködést kell erősítenünk, őt kell támogatnunk és segítenünk mindenben neki, hogy Kárpátalja megye működőképessége a rendkívül nehéz állapotok közepette is fenn tudjon maradni. Tehát fontos, hogy egy megkülönböztetést tegyünk a kárpátaljai kormányzó, illetve az ukrán állam, az ukrán kormány között, mert hozzáállásban is rendkívüli különbségeket lehet itt felfedezni.

A Horvátországgal kapcsolatos kérdésére alelnök úrnak a következőt szeretném mondani. Horvátországgal az együttműködésünk a területek 90 százalékán kiváló, rendszeresen támogatjuk egymást a Külügyi Tanácsban fontos külpolitikai

kérdésekben, a legmesszebbmenőkig egyetértünk a Nyugat-Balkán európai uniós integrációjának fontosságában, egyetértünk abban, hogy Bosznia-Hercegovinában az államalkotó nemzeteket azok a jogok, amiket a nemzetközi szerződések garantálnak, meg kell, hogy illessék, és egyetértünk sok európai politikai kérdésben is. Ahol véleménykülönbség van közöttünk, pontosabban az a terület, amely egy árnyéket vet a teljes kapcsolatrendszerre, az az energiapolitika területe. Ugye, hallhatták önök is sokszor, hogy a horvát kormány szeretné visszaszerezni, -vásárolni az INA nevű vállalatot, amelynek a tulajdonosa jelenleg a MOL nevű vállalat. És ezt a horvát kormány gyakorlatilag rajtunk követeli. Mivel azonban nem a magyar állam az INA tulajdonosa, ezért a magyar kormány itt nem tud segítséget nyújtani, maximum azzal a kedves tájékoztatással és figyelemfelhívással, hogy az INA visszavásárlásáról a tulajdonossal kell tárgyalni, nem a magyar állammal, hanem a MOL-lal.

A horvát kormány az együttműködésünk összessége felett meglévő árnyéket csak akkor hajlandó elmozdítani, ha ebben a bizonyos kérdésben megoldás születik. De ez egy olyan kérdés, amire nekünk se befolyásunk nincsen, se lehetőségünk nincsen arra, hogy alakítsuk ezt a folyamatot. És számtalanszor tettük meg azt az ajánlatunkat, kérésünket a horvát fél felé, hogy határoljuk le ezt a területet, ahol van ez a horvát szempontból kezelendő vagy kellemetlen helyzet, és az összes többi területen, amit ez nem érint, ott a lehető legnagyobb erővel működünk együtt, merthogy ez szolgálná mind a két ország, mind a két nemzet érdekét, a horvátok ezt a megközelítést elutasítják. Ugye, van ez a brüsszeli megközelítés, hogy nothing is agreed, until everything is agreed, tehát mindaddig, amíg nincs minden kérdés megoldva, addig semmiben nem működünk igazán együtt. És ez szerintem baj, kár, ezen szerintem mindenki veszít, mert sokkal észszerűbb lenne bizonyos, ettől a MOL-INA-ügytől teljesen független kérdésekben együttműködnünk. De a horvát kormány erre nem hajlandó, ők azt mondják, amíg az nincs megoldva, nincsen együttműködés a többi területen. De mivel ebben velünk nem tudnak megállapodni, és erről mi tárgyalni sem tudunk, ezért aztán most itt ülünk, és várjuk, hogy milyen megoldás születik.

És ez azért is probléma, mert itt egy nagyon komoly - hogy is mondjam... - európai energiapolitikai képmutatásra derül fény. Ugyanis miközben minket folyamatosan nyomás alatt tartanak Európában annak érdekében, hogy diverzifikáljuk az energiaforrásainkat, tehát hogy Oroszországtól független forrásokból vásároljunk energiahordozókat, ha ennek megnézzük a gyakorlati oldalát, akkor azt látjuk, hogy ennek a legnagyobb akadályai éppen európai országok és azok politikai döntései. Mert mi történik például Magyarország kőolajimportjában? Magyarország kőolajimportja két vezetéken keresztül lehetséges, mert visszatérünk az alapokhoz: az energiabeszerezés nem politikai, hanem fizikai kérdés, hiába akarunk mi valahonnan olajat venni, ahonnan nem jön ide vezeték, és miután szatyorban meg hátizsákban nem lehet kőolajat szállítani, ezért marad a csővezetékes szállítás, tehát ahonnan jön vezeték, onnan tudunk kőolajat vásárolni. És Magyarországra két nagy kőolajvezeték szállíthat kőolajat: a Barátság kőolajvezeték Oroszországból, ez nagyobb kapacitású, és egy kisebb kapacitású, az úgynevezett Adria-vezeték, amely Horvátországból, Horvátországon keresztül, a horvát tengerpartról tud kőolajat szállítani Magyarországra. Mi történt? A MOL lépéseket tett annak érdekében, hogy az Adria-vezetéken történő szállításokat növelni tudja más forrásból, más útvonalon. Mi volt a horvát válasz? Nem engedélyezték a hosszú távú kapacitáslekötést, csak három hónapra. Na most, egy három hónapos kapacitáslekötés a jelenlegi energiabiztonsági helyzetben tudjuk, hogy mit ér kiszámíthatóság szempontjából, semmit. És a tranzitdíjat az európai benchmarkoknak körülbelül a négy-öttszörösére emelték meg. Tehát ez volt Horvátország lépése a magyar energiadiverzifikációs törekvésekre.

De mondok önöknek mást: Horvátországon keresztül, az ottani LNG-kikötőn keresztül vásárolunk földgázt, például a Shell-lel megkötött hosszú távú szerződés keretében. A horvátok nagyon büszkék magukra, hogy bővítik ennek az LNG-terminálnak a kapacitását. Ez nagyon szuper, és meg is fontolnánk az onnan történő vagy az azon keresztül vásárolt mennyiség növelését. Igen ám, de az a vezeték, amely az LNG-termináltól Magyarországra vezet, magyar oldalon befele akár 7 milliárd köbméter importot is tudna kezelni, de kifelé csak 1-1,5 milliárd köbméternyi export lehetséges a horvát oldalon. A horvátok nem hajlandók végrehajtani azokat a beruházásokat az ő területükön, amiket csak ők tudnak végrehajtani, annak érdekében, hogy ennek a vezetéknek a kimenő kapacitása legalábbis közelítsen a magyar bejövő kapacitáshoz. Tehát miközben arról beszélünk, hogy ránk nyomás hárul, hogy diverzifikáljunk, más forrásból vegyünk energiahordozókat, mi minden lépést megtettünk ennek érdekében, európai uniós szövetségeseink pedig meggátolják ezen törekvéseink sikerét.

Tehát Horvátország vonatkozásában, még egyszer szeretném mondani, az együttműködési területek 90 százalékán kiváló együttműködést lehetne folytatni, ha nem lenne ott ez az árnyék az egész kapcsolatrendszer fölött, amely szerintünk nem kéne, hogy ott legyen, de a horvát kormány ezt nem hajlandó elmozdítani, mi pedig ebben nem vagyunk döntési pozícióban.

Ugye, itt van az Interreg-program kérdése. Az Interreg-program esetében az irányító hatóság jelenleg magyar oldalon van. Jeleztük, hogy mi ezt szívesen átadjuk a horvátoknak. Erre nincs egy leírt forgatókönyv, az országok meg szoktak állapodni, általában úgy, hogy egy hétéves ciklusra az egyik országnál van az irányító hatóság, aztán átadja, vagy ha az nem kéri, mert jól működik, maradhat ott is. De a magyar-szlovák Interregnél a szlovákok kiválóan intézik, mindig megállapodunk a közös programokban, azokat mindig végre tudjuk hajtani, nagyjából mindegy, hogy hol van az irányító hatóság, mert jó a közös munka. Itt ugye magyar oldalon van, és jeleztük, hogy mi, ha akarják, ezt szívesen átadjuk nekik, abban az esetben, hogyha a magyar szempontból fontos beruházások, projektek esetében elvisszük odáig ezek előkészítését, ahonnan már nem lehet visszafordulni.

Mondok önöknek néhány példát, amiről korábban egy megállapodást is aláírtunk: Zákány és Botovo közötti határátkelőhely, a Sárook és Főherceglak közötti határátkelőhely, a Murakeresztúr-Kotor közötti Mura-híd építésének előkészítése. Jeleztük, hogy ha ezekben olyan előrelépések és olyan döntések történnek horvát oldalon... - és nem az elmúlt évszázad legnagyobb beruházásait kell végrehajtani, mert alelnök úr is mondta, néhány kilométernyi aszfaltcsíkról beszélünk. Tehát lehet, hogy gyorsabban meg lehetne csinálni, mint ahogy itt beszélünk róla, főleg már az elmúlt, nem tudom én, hány évben, mert 2020-ban írtuk alá a horvát közlekedési miniszterrel azt a megállapodást, amelynek értelmében ők erre kötelezettséget vállalnak, hogy megcsinálják, azóta se történt semmi.

Tehát mi az Interreg irányító hatóságot akkor tudjuk átadni, hogyha garanciát kapunk arra, hogy ezeket a programokat végrehajtják, mert az elmúlt hétéves ciklusban minden, a horvátok által stratégiai fontosságúnak minősített programot mi betettünk az Interregbe, és végre is hajtottunk; ami számunkra fontos volt, ott meg nem történt semmi. Korábban az volt a horvátok indoka, hogy azért nem építik meg a határon átvezető utakat, mert majd akkor fogják megtenni, ha belépnek a schengeni övezetbe, mert akkor már nem kell drága infrastruktúrát építeni. Erre most már nehéz hivatkozni, de jól láthatóan ez kevésbé zavarja őket. Tehát mi továbbra is a határátkelőhelyek, a határt keresztező utak, a határ mentén élő emberek életét megkönnyítő beruházások végrehajtásához kötjük az Interreg-program irányító hatóságának átadását.

Elnök úr és alelnök úr is volt kedves szólni a gazdaságfejlesztési programokról, azokat méltatni, amit köszönök szépen. Egyértelmű célunk, hogy a világgazdasági turbulenciák, a háború, a szankciók, az infláció, az energiaárak elszabadulása által bekövetkezett nehéz körülmények dacára se adjuk fel a gazdaságfejlesztési programokat, azokat folytassuk. Továbbra is a határon túl élő magyar nemzeti közösségek megerősítésének talán a legjobb eszközének tartjuk ezeket. Folyamatosan egyeztetünk a határon túl élő közösségeket képviselő szervezetek vezetőivel, minden esetben az ő igényeiknek megfelelően kerülnek kiírásra ezek a programok.

Elnök úr is foglalkozott a határátkelőhelyek kérdésével. Nekünk az az érdekünk, hogy Románia minél előbb be tudjon lépni a schengeni övezetbe, és támogatjuk is ebben a románokat. Az egyébként megint csak egy komoly képmutatásra utal, hogy amikor Magyarország a saját nemzeti érdekeinek érvényesítése érdekében mondjuk ahhoz az eszközhöz nyúl, hogy nem járul hozzá közös döntések meghozatalához az Európai Unióban, akkor azt az európai egység megtöréseként, az Európai Unió megalázásaként, tragédiaként, a jogokkal való visszaélésként aposztrofálják ugyebár a nyugat-európai politikumban és a sajtóban. Na, most ehhez képest amikor Ausztria megvétózza Románia schengeni tagságát, az egy, hogy is mondjam, döntéshozatali procedúra során történő joggal való élés, így fordítják le Nyugat-Európában. Tehát ha Ausztria vétóz, rendben van, ha Magyarország vétóz, az visszaélés a vétójoggal, és az európai egység szétverése. Tehát világosan látszik, hogy itt egy nagyon durva kettős mérce van.

Magyarország továbbra is támogatja Románia schengeni csatlakozását, az osztrákok, úgy látom, továbbra sem támogatják, ami nem tudom, hogy mennyire románspecifikus kérdés vagy mennyire a schengeni övezet működéseként egészével kapcsolatos osztrák, hogy is mondjam, kifogásokat vagy kritikákat jelenít meg.

Az, hogy hosszú sorok és hosszú várakozási idő szokott kialakulni a román és a szerb határon, ebben az ügyben számos egyeztetést folytattunk már kétoldalú alapon, szakmai alapon, politikai alapon is. Előrelépések mindig történtek, fejlesztések mindig vannak. Itt a kérdés az, hogy melyik oldal mekkora kapacitást tud mozgósítani emberi erőforrásban, technikában arra, hogy a határátkelést meggyorsítsa, mert mi hiába engedünk ki gyorsabban mindenkit, hogyha a másik, beengedő oldalon mondjuk kapacitásszűke van. Tehát mivel én sem vagyok szakember, azt tudom önnek mondani, elnök úr, hogy én is rendszeresen felhozom ezt a problémát. Ez a legfelsőbb szintű tárgyalásokon is rendszeresen előkerül. Némi előrehaladás történt is, de én továbbra is azt gondolom, hogy mivel Magyarország egy nagyon fontos európai tranzitútvonal mentén fekszik, mivel a Nyugat-Balkán és Nyugat-Európa közötti fő szállítási és közlekedési útvonal átmegy rajtunk, ezért én ezt továbbra is egy lehetőségként kezelném, és Röszkénél Európa legmodernebb, legnagyobb, legkulturáltabb nagy logisztikai központját és határátkelőhelyét gondolnám helyesnek létrehozni. Ebben az ügyben a legutóbb magyar-szerb kormánycsúcson is elvi egyetértés volt, tehát ennek a kidolgozása, a tervek kidolgozása van folyamatban.

Alelnök úr is említette a schengeni csatlakozást, erre válaszoltam.

A székely autonómia kérdésében pedig én úgy látom, tisztelt alelnök úr, hogy a román politikában ez ügyben semmifajta elmozdulás nem tapasztalható, és talán nem is jelezhető előre, látva a román politikai véleményeket. A jövő évben szuper választási év lesz Romániában, reméljük, hogy az RMDSZ minél nagyobb sikerrel tud szerepelni mindhárom választáson, hiszen azt hiszem, hogy jogosan lehetünk büszkék arra a kormányzati teljesítményre, amelyet az RMDSZ nemcsak az elmúlt egy-két évben, hanem az elmúlt hosszú évek során nyújtott. Ezt a kormányzati teljesítményt egyébként a román politikusok is hol formálisan, de inkább informálisan rendre

elismerik, és abban soha nem volt vita, hogy az RMDSZ-es miniszterek által vezetett tárcák kiváló szakmai munkát végeztek.

Tehát reméljük, hogy az RMDSZ jó választási eredménye hozzájárulhat majd ahhoz, hogy erős érdekképviselő legyen a magyaroknak Bukarestben, mert az is a tapasztalatunk, hogy ha az adott magyar nemzeti közösségnek erős képviselője van az adott ország nemzeti parlamentjében, az segít a kétoldalú kapcsolatok folyamatos fejlesztésében is, ez pedig segít a közösség életének jobbá tételében, és akkor itt a kör, a pozitív kör ezúttal szintén bezárult vagy éppen körbeért.

Azt gondolom, elnök úr, hogy nagyjából válaszoltam a felvetésekre. Köszönöm szépen még egyszer a bizottság munkáját, köszönöm képviselőtársaim kérdéseit és hozzászólásait. Azt kérem önöktől, hogy a határon túli magyar közösségek támogatásának ügyében valamifajta nemzeti konszenzus fenntartásában segédkezzenek. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, miniszter úr. Köszönöm szépen a bizottság tagjainak, alelnökeinek is a munkáját, részvételét. Köszönöm szépen a tájékoztatóját, a kérdésekre adott választ.

Mit kívánhatnánk mást, sok sikert kívánunk a munkájában, miniszter úr, kollégáinak is, államtitkár úrnak is, és jó egészséget és sikeres magyar-magyar képviselőt szerte a nagyvilágban meg itt a Kárpát-medencében. Köszönjük szépen.

Akkor ennek az ideai feladatunknak is eleget tettünk mint külgazdasági és külügyminiszter meghallgatása. Értékes, tartalmas beszámoló volt, várjuk majd jövőre is nagy szeretettel. Remélem, hogy addig munkánk során még többször tudunk találkozni.

Az ülés berekesztése

Köszönöm szépen minden jelenlévőnek, a bizottsági ülést bezárom.

(Az ülés befejezésének időpontja: 10 óra 21 perc)

Pánczél Károly
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Podmaniczki Ildikó és Farkas Cecília